

Allah'tan başka bir ilâh yoktur

Küçük bir köyde veya bir mahallede iki muhtar bulunsa, köyün nizamını bozarlar.

Bir şirkette iki müdür veya genel müdür olsa şirketi iflâsa sürüklerler. Bir vilâyette iki vali bulunsa, vilayette düzen kalmaz. Bir ülkede iki başbakan bulunsa, hükümetin yürütülmesinde karmakarışıklığa sebebiyet verir. "Madem hâkimiyet ve âmiriyetin gölgesinin zayıf bir gölgesi ve cüz'î bir nümunesi, muavenete muhtaç, âciz insanlarda böyle rakip ve zıddı ve emsalinin müdahalesini kabul etmezse, acaba saltanat-ı mutlaka suretindeki hâkimiyet ve rububiyet derecesindeki âmiriyet, bir Kadîr-i Mutlakta ne derece o redd-i müdahale kanunu ne kadar esaslı bir surette hükmünü icra ettiğini kıyas et. Demek, ulûhiyet ve rububiyetin en kat'î ve daimî lâzımı, vahdet ve infiraddır." 1

Eğer Allah tek, Vahid olmasaydı, bütün kâinatta görülen mükemmel intizam, en güzel uygunluk hemen bozulur ve hiçbir zaman görülmezdi. En küçük bir çiçekten, en büyük gezegenlerin intizamı ve bir birine uygunluğu kesinlikle görülmezdi. Nizam bozulacak ve görülen mükemmellik bozulacaktı.

Bir maddenin en küçük yapı birimi olan atom ile sisteminin düzenine baktığımızda aynı ölçü, aynı nizamın olduğunu görüyoruz. Eğer iki ilâh olsaydı, bir atomdaki düzen başka bir atomda başka bir düzeni alacaktı. O zaman da maddeler arasında ilişkiler olmayacaktı. Güneş sisteminde olan düzen, ikinci bir ilâh olsaydı, galaksiler arasında düzen olmayacak hepsi birbirine çarpacak çok çok erken bir kıyameti koparacaktı.

Eğer kâinattaki bu düzen, şirk yolunda esbab ve tabiata (veya başka bir ilâh'a) verilse, ne olurdu?

O zaman, "Bir ferdin icadı, bir nevi belki nevilere kadar ve bir çiçeğin hayatdar ibdai ve teşhizi bir bahar, belki baharlar kadar ve bir meyvenin inşa ve ihyası bir ağaç, belki yüz ağaç kadar ve bir ağacın icadı ve inşa ve ihya ve idare ve terbiye ve tedbiri kâinat kadar, belki daha ziyade müşkil olurdu."

Balıklardan bir balık bin yumurtacık ile ve nebatattan haşhaş gibi bir çiçek yirmi bin tohum ile ve sel gibi akan unsurların, inkilâbların hücumuyla şiddetle müvazeneyi bozmaya çalışan ve istilâ etmek isteyen esbab başıboş olsalardı veyahut maksadsız serseri tesadüf ve mizansız kör kuvvete ve şuursuz zulmetli tabiata havale edilseydi, o zaman, "O müvazene-i eşya ve müvazene-i kâinat (varlıklardaki ve kâinattaki ölçü ve denge) öyle bozulacaktı ki; bir senede, belki bir günde her ü merc olurdu. Yani: Deniz karmakarışık şeylerle dolacaktı, taaffün edecekti; hava, gazat-ı muzır ile zehirlenecekti; zemin ise bir mezbele, bir mezbaha, bir bataklığa dönecekti. Dünya boğulacaktı."2

Allah'tan başka ilâhlar olsaydı muhakkak yerde gökte nizam bozulur, ikisi de fesada uğrar yok olurdu. Mademki, bütün düzenleriyle varlıklarını sürdürmektedirler, o halde Allah'tan başka ilâh yoktur. Çünkü ilâh demek hiçbir hususta acizliğe düşmesi mümkün olmayacak şekilde mükemmel bir kudret sahibi demektir. Onun için Allah'tan başka yerde ve gökte

kendi gücü ile işleri idare eden ve icraat yapan ilâhlar farz edildiği takdirde her birinin illet-i tamme (herhangi bir şeyin var olması için gerekli olan sebep, etken) olması lâzım gelir, herbirinin yeteri kadar güce sahip olduğu, icad etme, yok etme, diriltme, öldürme, bozma ve değiştirme ve daha nice işleri başkasına muhtaç olmaksızın tek başına yapabilecek kuvveti bulunduğu varsayılmış olur. Bu durumda yer ve göğün var olmalarının gerçekleşmesinde ya her biri, ya hepsi ayrı ayrı tesir etmiş olacak veya yalnız birisi etken olacak. Yalnız biri etken olacaksa diğerleri ilâh değilmiş demek olur. Ve eğer her biri etken olacaksa çeşitli sebeplerin bir tek etki alanı üzerine, bağımsız bir şekilde gelip toplanmaları ve çatışmaları lâzım gelir ki, imkânsız bir şeydir. Bunların anlaşarak orada toplanmaları imkânsız olduğu gibi, bir uyumsuzluk içerisinde, anlaşmaksızın orada bulunmaları da mümkün değildir. 3

Diğer bir ifadeyle karşı güçler arasında birbirlerini geriye püskürtme eylemi oluşup var olan bir şeyi var etmeye çalışmak lâzım gelirdi. Yok eğer hepsinin anlaşip ortaklaşa yaptıkları etkileri varsayılacak olursa, bu durumda herhangi bir şeyin var olması için gerekli olan sebepler, ancak hepsinin toplamından ibaret olacağından, her biri tam bir etken değil, tesir gücü az olan noksan etken olmuş olur. Noksan olan ise ilâh olamayacağından hiçbirinin ilâh olmaması gerekir. Halbuki her ne olursa olsun bunların yekûnu da bağımsız bir güce sahip değildir; yer ve gök gibi, birleşmeye, bir düzene ve bunları yapacak etkin bir güce muhtaçtır, dış etkilere bağlıdır. Böyle olan bir şeyin, ilâh olamayacağı ise açıktır. Sözü kısası Allah'tan başka ilâhlar ve hatta O'nun dışında bir ilâh bile varsayılırsa, gerek ortaklık şeklinde farzedilsin ve gerek tek başına bağımsız olarak düşünölsün ilâh varsayılanların ilâh olamaması lâzım gelir. Çelişki muhakkak olurdu. Mutlak varlıkta sağlıklı hiçbir yapıya imkân kalmaz, varlık namına hiçbir şey gerçekleşmezdi, yer ve gök bulunamazdı."4

"Madem şu kâinat ve mevcudat var ve içinde ef'al ve icad var. Hem madem muntazam bir fil, failsiz olmaz. Manidar bir kitab, kâtibsiz olmaz. San'atlı bir nakış, nakkaşsız olmaz. Elbette şu kâinatı dolduran ef'al-i hakimannenin bir faili ve yeryüzünün mevsim-be-mevsim tazelenen hayretfeza nukuşlarının, manidar mektubatının bir kâtibi, bir nakkaşı vardır. Hem madem bir işte iki hâkimin bulunması, o işin intizamını bozuyor. Hem madem sinek kanadından ta semavat kandiline kadar mükemmel bir intizam var. Öyle ise, o hâkim birdir. (Bir olmazsa) çünkü her şeyde san'at ve hikmet o derece acibdir ki; o şeyin sanii, her bir şeye muktedir olacak, her bir işi bilecek bir derecede kadir-i mutlak olmak lâzım gelir. Öyle ise bir olmazsa, mevcudat adedince ilâhların bulunması lâzım gelir. O ilâhlar hem birbirine zıd, hem birbirine misil olacaklar ve o halde şu acib intizam bozulmamak, yüz bin defa muhaldir. (31. Söz'den)

Son bir kere daha soralım ve artık Cenâb-ı Hakk'ın cevabını dinleyelim.

Allah'tan başka bir ilâh olsaydı, ne olurdu?

"Bütün yıldızlarla beraber, o yıldız, "Eğer göklerde ve yerde Allah'tan başka ilâhlar olsaydı, ikisi de harap olup giderdi."5 ferman-ı kudsisini okuyorlar. Ve "Sinek kanadından tut, ta semavat kandillerine kadar, bir sinek kanadı kadar şerike yer yoktur ki, parmak karıştırsın" diye ilân ederlerdi." 6

Dipnotlar:

- 1- 33. Söz. 30. Pencere,
- 2- 30. Lema,
- 3- 30. Lem'a.
- 4- Hak dini Kur'ân dili.
- 5- Enbiyâ Sûresi, 21:22.
- 6- Sözler, 32. Söz.